

START-UPS

frisse ideeën voor andere oplossingen

Innovatiekracht van jonge bedrijven in huis halen. Dat deed het ministerie van Justitie en Veiligheid met het programma *Startup in Residence*. In nauwe samenwerking met JenV bedachten vier start-ups vernieuwende oplossingen voor maatschappelijke problemen.

✍ Jorieke van der Geest | 📷 De Beeldredactie, Lex van Lieshout

Het fenomeen *Startup in Residence* komt uit San Francisco. Door de talloze jonge bedrijven die zich in Silicon Valley vestigden, barstte de stad uit zijn voegen. Wat bedachten de bestuurders? Zij lieten diezelfde start-ups meedenken over de problemen ontstaan door die drukte. Het fenomeen waaide over naar Nederland; Amsterdam adopteerde als eerste het concept en nu introduceert ook het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) het bij de Rijksoverheid.

Innovatievermogen

Het programma is met name gericht op het innoverende vermogen van jonge bedrijven. ‘Hun outside-the-box-denken, dat hebben wij nodig’, vertelt startup-officer Peter Elias, bij JenV de drijvende kracht achter *Startup in Residence* (SiR). ‘Start-ups kijken anders naar vraagstukken dan wij en onze traditionele partners. Daarom denken wij dat zij tot oplossingen komen die we anders niet gevonden zouden hebben.’

Vier challenges

Het Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen (DGSenB) heeft in samenspraak met Elias vier maatschappelijke vraagstukken geselecteerd – zogeheten *challenges* – en voorgelegd aan de geïnteresseerde start-ups. Eén *challenge* vroeg om slimme manieren voor het voorkomen van woninginbraken. Een tweede om ex-gedetineerden op een gepersonaliseerde manier te helpen structuur in hun leven te brengen na invrijheidstelling. De derde om de drempel te verlagen voor vrijwilligersorganisaties om een verklaring omtrent

gedrag (VOG) te vragen aan hun vrijwilligers. En de laatste *challenge* betrof het creëren van méér inzicht voor officieren van justitie en rechters in het levensverhaal van verdachten.

Vraagstelling

De selectie van de vier *challenges* ging niet over één nacht ijs. Vraagstelling en eigenaarschap zijn in zo’n programma cruciaal. Dit vereist een goede voorbereiding en actieve betrokkenheid van de medewerker die verantwoordelijk is voor het vraagstuk. Elias: ‘Deze betrokkenheid is key voor het bereiken van succes, en dat is in de eerste SiR van JenV fantastisch gelukt met de inspirerende houding van beleidsmedewerkers van DGSenB.’ De *challenge* moet ook behapbaar zijn, zodat een start-up in vijf maanden tot een prototype oplossing kan komen. De vraag moet dan vooral op het *wat* en *waarom* gericht zijn en niet op het hoe en wanneer.

Inschrijven

Hoe heeft JenV de start-ups gevonden? ‘Bij de overheid zijn wij gewend om de inkoopvraag aan de voorkant helemaal dicht te timmeren, alles tot zeven cijfers achter de komma uit te schrijven. Dat wilden we in onze samenwerking met start-ups niet doen, we willen juist zo veel mogelijk ruimte bieden voor innovatie’, zegt Elias. Via publicatie op TenderNed konden start-ups zich inschrijven voor de *challenges*. Omdat start-ups niet zo bekend zijn met TenderNed, laat staan dat ze in de gaten houden welke aanbestedingen erop verschijnen, bracht JenV de uitvraag eerst op andere manieren onder de aandacht. ‘We zijn *gewoon* naar start-ups toegegaan,’

*In vijf maanden
tot een prototype
van oplossing
komen*

THINK
OUTSIDE
THE BOX

Betrokkenen bij de *Startup in Residence* van JenV. V.l.n.r: **Tim van Belkom** (start-up Veiligebuurt.nl), **Rick Baggermans** (Maverick, nudging and behavioural change), **Maaïke Lousberg** (Pandora Intelligence), **Johnny Driessen** (Assist Jeugdwerk) en startup-officer **Peter Elias** (ministerie van Justitie en Veiligheid).

vertelt Elias, 'en verder hebben we social media gebruikt.' Zo hoorden sommige deelnemende start-ups via via van het programma.

Co-working

De samenwerking met de start-ups is bijzonder te noemen. Waar de relatie normaal gesproken verticaal is – van opdrachtgever naar opdrachtnemer – was dat nu horizontaal. Elias: 'Het was echt *co-working*. Elkaar de ruimte geven en samen tot een mooi resultaat komen.' De medewerkers van DGSenB introduceerden de start-ups in de wereld van JenV. 'We leerden hen de wereld van de overheid kennen, om makkelijk en snel informatie en mensen in de organisatie te vinden. Daarom hebben we een fors trainingsprogramma voor ze opgezet.'

Deze integratie is goed gelukt, bevestigt een van de deelnemende start-ups. 'Het was alsof we niet vóór het ministerie werkten, maar mét, in gelijkwaardigheid', zegt Maaïke Lousberg. 'Door dit programma kunnen we nu veel beter aansluiten op de wereld van JenV. We snappen nu beter hoe zij werken en we kunnen navigeren in wat vroeger voor ons een grote, complexe organisatie was.'

Aanknopingspunten

Op 29 mei hebben de start-ups hun prototypes gepresenteerd aan zo'n 150 geïnteresseerden en betrokkenen van JenV, en aan andere overheidsorganisaties die met start-ups aan de slag willen. Uitgangspunt is dat de start-ups eigenaar van het ontwikkelde prototype blijven, ook kunnen zij nieuwe

Tweede editie met BZK

Justitie en Veiligheid kijkt voor de tweede editie van *Startup in Residence* naar een samenwerking met Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. BZK ontwikkelt ook een SiR-programma. Projectleider Fianne Smith (BZK): 'We hebben vijftien *challenges* opgehaald, in september zetten we vijf daarvan uit onder start-ups. Door de nauwe samenwerking met JenV kunnen we elkaar versterken. De opleidingen die we in dit programma aanbieden, gaan we samen verzorgen. JenV brengt *lessons learned* mee, en wij een frisse blik. In deze editie kijken we bijvoorbeeld met de Haagse Inkoop Samenwerking (HIS) ook hoe we het aanbestedingstraject zo kunnen inrichten dat we innovatieve ideeën makkelijker kunnen implementeren.'

samenwerkingen aangaan. Partijen in de zaal toonden publiekelijk hun interesse in een prototype door op een gong te slaan; voor een van de startups luidde de gong maar liefst drie keer.

Normaal laten worden

Inclusief de voorbereiding, heeft JenV zo'n tien maanden gewerkt aan *Startup in Residence*. Elias ziet graag dat deze aanpak een normale gang van zaken wordt. 'Dat is mijn hogere doel.' Hij haakt daarbij aan bij Prins Constantijn, *special envoy* van StartupDelta, die in een videoboodschap aan JenV stelde: 'Fantastisch dat JenV als eerste departement een *Startup in Residence* is gestart. SiR-programma's moet je serieus nemen, het is geen gimmick.'

'SiR-programma's moet je serieus nemen, het is geen gimmick'

- Prins Constantijn

Er zijn ook andere laagdrempeligere manieren om met start-ups in contact te treden. Vooral door fysiek aanwezig te zijn in hun wereld, bijvoorbeeld door naar *co-workingspaces* in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag te gaan. Elias: 'En ik wil podia creëren waarop (Rijks)overheden vraagstukken kunnen pitchen voor start-ups. Het concept van samenwerken met start-ups kan op allerlei manieren vorm krijgen. Het is belangrijk dat we al die methoden en ervaringen voor elkaar toegankelijk maken en ontsluiten, zodat we als overheden nog meer van elkaar kunnen leren. Leren is een belangrijk aspect van de *start-up way of working*.'

Kortcyclisch

Samenwerken met start-ups is voor Elias een welkome aanvulling op bestaande samenwerkingen. 'Langdurige projecten, zoals de aanleg van een sluiscomplex, of bijvoorbeeld ICT-beheer, passen nog altijd beter bij de huidige partners. De kracht van start-ups zit in kortcyclisch werk. Ze zijn innovatief, snel en wendbaar: de term "pivotten" is een belangrijk start-upfenomeen.'

Onontgonnen gebied

Elias ziet genoeg onontgonnen terrein voor samenwerkingen met start-ups. Dit eerste programma was toegespitst op maatschappelijke vraagstukken, maar start-ups kunnen bijvoorbeeld ook helpen de bedrijfsvoering verder te innoveren. Zoals met ideeën over tijd- en plaatsafhankelijk werken, of met oplossingen voor de archiveerproblematiek. Elias: 'Ik hoop dat *Startup in Residence* een voedingsbodem wordt voor initiatieven waar start-ups én overheid profijt van hebben.'

 Peter Elias, startups@minvenj.nl